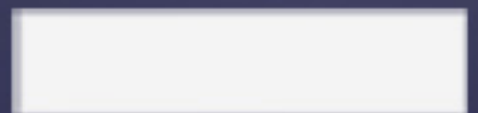
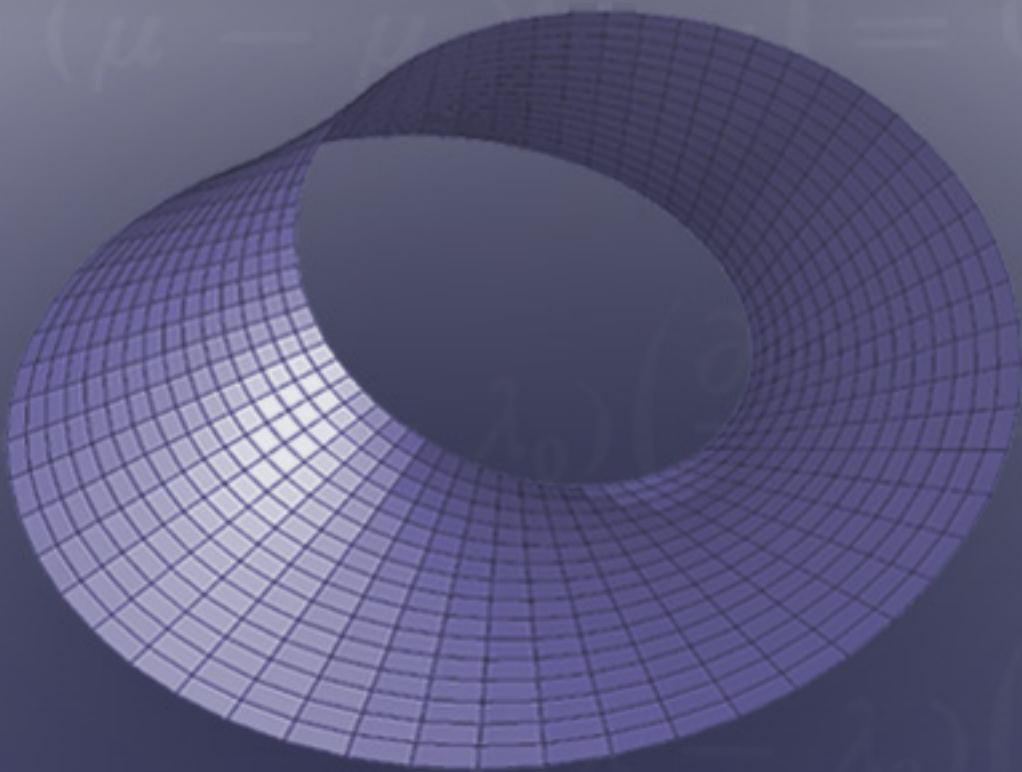

Νέες τεχνολογίες
και πρόσωπα με ειδικές ανάγκες

Νέες Τεχνολογίες και πρόσωπα με ειδικές ανάγκες

M. Μειμάρης

Στην εισήγηση αυτή θα αναφέρουμε ορισμένες γενικές σκέψεις για τις σχέσεις που υπάρχουν ή που θα μπορούσαν να προκύψουν μεταξύ της ανάπτυξης, εφαρμογής και γενικευμένης χρήσης των Νέων Τεχνολογιών (Ν.Τ.) και των προσώπων με ειδικές ανάγκες.

Οι Ν.Τ. μπορούν να τοποθετηθούν ως προς τα πρόσωπα με ειδικές ανάγκες σε τρία επίπεδα:

- ως «μηχανισμοί» επικοινωνίας, προσέγγισης και παρέμβασης των προσώπων με ειδικές ανάγκες προς το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον και αντίστροφα.

- ως νέο περιβάλλον, τεχνολογικό με επικοινωνιακές και οπωσδήποτε μαθησιακές συνιστώσες. Νέο περιβάλλον στο οποίο ορισμένες εφαρμογές των Ν.Τ. αποτελούν οργανικό του μέρος.

- ως τομέας βασικής κατάρτισης και επιμόρφωσης των προσώπων με ειδικές ανάγκες με απώτερο στόχο όχι μόνο την απαραίτητη προϋπόθεση εμπειρίας για μια αποτελεσματική διαχείριση των δύο προηγούμενων και μια ολοένα αυξανόμενη δυνατότητα επαγγελματικής κατοχύρωσης, αλλά και για την απαραίτητη συμμετοχή τους σε κάθε σχεδιασμό εφαρμογών και γενικότερης πολιτικής των Ν.Τ.

Αυτή η τοποθέτηση των Ν.Τ. υποστηρίζεται από την άποψη ότι τα προβλήματα των προσώπων με ειδικές ανάγκες είτε αυτά είναι οπτικοακουστικά προβλήματα και προβλήματα λόγου, είτε κινητικές αναπηρίες, είτε νοητική καθυστέρηση, *συνοψίζονται στην έλλειψη επαφής με το περιβάλλον και στη δυσκολία λήψης ή δυσκολία σωστής λήψης πληροφορίας από το περιβάλλον αυτό.*

Στόχος κατ' επέκταση είναι, να βρεθούν οι τρόποι και οι μηχανισμοί με τους οποίους το πρόσωπο με ειδικές ανάγκες θα μπορέσει να παρέμβει στο περιβάλλον αλλά και να αντιληφθεί το αποτέλεσμα των ενεργειών του, είτε υπερβαίνοντας, είτε χρησιμοποιώντας θετικά τις υποκειμενικές φυσικές δυσκολίες. Πέρα λοιπόν, από τις όποιες προσπάθειες βελτίωσης και τεχνικής βοήθειας των προσώπων με ειδικές ανάγκες, επιδιώκουμε παράλληλα να διαμορφώσουμε τους μηχανισμούς και το περιβάλλον έτσι ώστε να είναι και για τα πρόσωπα με ειδικές ανάγκες.

Σ' αυτή την επιδίωξη μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο η Νέα Τεχνολογία με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της.

Οι Νέες Τεχνολογίες, δηλαδή οι τεχνολογίες εκείνες που βασίζονται στις εφαρμογές των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και στις προηγμένες υπηρεσίες των Τηλεπικοινωνιών, χαρακτηρίζονται από:

- δυνατότητα αμφίδρομης - διαλογικής και εξατομικευμένης σχέσης με το χρήστη
- υψηλή κινητήρια αξία

- χρήση γραφικών, κινουμένου σχεδίου και γενικά εικόνας
- ελεγχόμενη από το χρήστη χρήση-μάθηση
- δυνατότητα δημιουργίας και παρέμβασης μέσω προσομοιώσεων όχι μόνο σε μοντελοποιημένες καταστάσεις αλλά και σε ολόκληρους μικροκόσμους.

Τα στοιχεία αυτά, χρήσιμα για κάθε πρόσωπο, αποδεικνύονται ιδιαίτερα ενδιαφέροντα για τα πρόσωπα με ειδικές ανάγκες προσφέροντας μεταξύ άλλων καλύτερη αντιμετώπιση των ατομικών περιπτώσεων, αντικειμενικότερη αξιολόγηση και γενικότερα προτείνοντας πραγματικές εναλλακτικές «λύσεις».

Στο σημείο αυτό θα έπρεπε, μιλώντας για Νέες Τεχνολογίες να αναφερθούμε στις Τεχνολογίες που προϋπήρχαν αυτών και αποτέλεσαν κατά κάποιον τρόπο τον προπομπό τους. Πράγματι η Προγραμματισμένη Μάθηση από το 1920 εισήγαγε «συσκευές» στο χώρο της εκπαίδευσης το μαθησιακό τρίγωνο: συσκευή-εκπαιδευόμενος-εκπαιδευτής αποδεικνύεται θετικό εργαλείο για να ξεπεραστούν προβλήματα προσοχής, κατανόησης, απόκτησης και κράτησης, κινητικότητας, συνεργασίας και κοινωνικοποίησης.

Παραπέμποντας εδώ τον ενδιαφερόμενο για μια ολοκληρωμένη εικόνα της εξέλιξης της προγραμματισμένης μάθησης στο χώρο της ειδικής εκπαίδευσης στο κείμενο του κ. Τριανταφύλλου (Τριανταφύλλου, Ε. 1991) επισημαίνουμε τη συμβολή των Stolurou, Fry και Gilmore σ' αυτόν τον χώρο.

Στην Ελλάδα έχουμε χρήση των Ν.Τ. και των εφαρμογών τους στο χώρο των προσώπων με ειδικές ανάγκες. Πράγματι το ίδρυμα ΘΕΟΤΟΚΟΣ, η Εταιρεία Σπαστικών, το ίδρυμα Άγιος Παντελεήμων Θεσσαλονίκης, το Κέντρο Ειδικών παιδιών Άγιος Σπυρίδων Κρήτης, και αρκετά άλλα χρησιμοποιούν Νέες Τεχνολογίες και ιδιαίτερα Η/Υ σε διάφορες εφαρμογές.

Τελειώνοντας πρέπει να τονίσουμε την ιδιαίτερη σημασία που έχει η κατάλληλη κατάρτιση των ειδικών εκπαιδευτικών που καλούνται να αντιμετωπίσουν το πραγματικά πολυδιάστατο (όπως φανερώνει και η πληθώρα των ειδικοτήτων που μετέχει στο συνέδριό μας) πρόβλημα των προσώπων με ειδικές ανάγκες.

Αυτοί καλούνται σε μια ιδιαίτερα δύσκολη πράξη, να εφαρμόσουν όχι μόνο Νέες Τεχνολογίες και τα σχετικά μ' αυτές αλλά, κατά κύριο λόγο, τα αποτελέσματα της σύγχρονης ψυχολογίας, παιδαγωγικής, ιατρικής, κοινωνιολογίας και άλλων τομέων της επιστήμης.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Anderson, F. (1984).** «The computer and tutor, tutee, tool in reading and language». *Reading*, 18, 67-78.
- Jones, K.M., Torgesen, J.K., Sexton M.A. (1987).** «Using computer guided practice to increase decoding fluency in learning disabled children» *J. Learning Disabilities*, 20, 122-128.
- Singleton, C. (1991).** «Computers and Literacy Skills»
- Τριανταφύλλου, Ε. (1991).** «Οι μικροηλεκτρονικές Εφαρμογές στην Ειδική Εκπαίδευση». Συνέδριο Εκπαιδευτικής Πληροφορικής (Αθήνα)
- Vichers, M. (1987).** «Report on SED-OECD Seminar on Microcomputers and Teacher Education» (Glasgow).
- West, T. (1991).** «Visual Thinkers, Mental Models and Computer Visualisation». Paper presented at the Computer Graphics and Education 1991 Congress (Barcelona).